

Joanna Depta-Ładak, Władysław Kubiak

Krew ratuje życie

Akcja „Krew ratuje życie” była przeprowadzona w Zespole Szkół Budowlanych w Raciborzu. Jej organizatorami byli Joanna Depta-Ładak i Władysław Kubiak, zaś instytucjami wspierającymi i sponsorami:

- dyrekcja szkoły,
- Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Raciborzu,
- prywatne firmy budowlane.

W skład akcji wchodziło:

- przeprowadzenie ankiety wstępnej wśród uczniów klas trzecich i czwartych na temat krwiodawstwa (19.10.2007 r.),
- przeprowadzenie konkursu plastycznego promującego akcję oddawania krwi i pozyskanie sponsorów nagród,
- zorganizowanie sesji popularnonaukowej „Krew ratuje życie” (08.11.2007 r.),
- przeprowadzenie ankiety ewaluacyjnej, mającej na celu sprawdzenie przyrostu wiedzy uczniów na temat krwiodawstwa (09.11. 2007 r.),
- zorganizowanie właściwej akcji oddawania krwi (22.11.2007 r.)
- promocja akcji w mediach (w radio „Vanessa” i tygodniku „Nowiny Raciborskie”),
- rozdanie legitymacji Honorowego Dawcy Krwi.

Cele projektu:

- uświadomienie uczniom potrzeby ratowania życia poprzez honorowe dawstwo krwi,
- kształtowanie postawy obywatelskiej, poczucia odpowiedzialności za zdrowie i życie innych,
- uwrażliwienie dzieci i młodzieży na potrzeby osób chorych, poszkodowanych.

Cele szczegółowe

Wiadomości:

Uczniowie:

- pogłębią swoje wiadomości na temat składu krwi,
- znają warunki oddawania krwi,
- wiedzą, w jaki sposób przechowuje się krew.

Umiejętności:

Uczniowie potrafią:

- zaplanować swoje działania,
- zorganizować sesję popularnonaukową,
- wyszukać informacje w różnych źródłach wiedzy,
- selekcjonować zdobyte informacje,
- zaprezentować swoje opracowania na forum sesji,
- udzielić pomocy i opieki osobom poszkodowanym.

Postawy:

Uczniowie:

- są wrażliwi na potrzeby innych osób,
- są gotowi oddać swoją krew i poświęcić się dla innych,
- przejawiają w życiu postawy obywatelskie.

Ankieta wstępna

W ankiecie wstępnej zamieszczono następujące pytania:

1. **Ile jednorazowo można oddać krwi?**
  - 300 ml
  - 350 ml
  - 400 ml
  - 450 ml
2. **Jak często kobieta może oddawać krew?**
  - co miesiąc
  - co 2 miesiące
  - co 3 miesiące
  - co 4 miesiące
3. **Jak często mężczyzna może oddawać krew?**
  - co miesiąc
  - co 2 miesiące
  - co 3 miesiące
  - co 4 miesiące
4. **Ile trzeba mieć lat, aby móc honorowo oddawać krew?**
  - 16
  - 18
  - 21
  - wiek nie odgrywa roli
5. **Czy znasz swoją grupę krwi?**
  - tak
  - nie

Wyniki ankiety wstępnej

Ankiety przeprowadzono w dniu 19.10.2007 r. w klasach trzecich i czwartych Zespołu Szkół Budowlanych w Raciborzu. Łącznie badaniu poddano 103 osoby.

Wyniki dowiodły, iż jedynie 56 osób (tj. 54,4%) wie, iż jednorazowo można oddać 450 ml krwi. Niestety, aż 47 osób (46,6%) nie posiada takiej wiedzy. Jeszcze mniej osób orientuje się, jak często można oddawać krew. Prawidłową odpowiedź dotyczącą częstości oddawania krwi przez kobiety (tj. co 3 miesiące) podały zaledwie 32 osoby (31,1%). Jeszcze gorszy wynik uzyskano w przypadku odpowiedzi na pytanie, jak często mogą oddawać krew mężczyźni. Tu prawidłowo odpowiedziało (tj. co 2 miesiące) 25 osób, co stanowi zaledwie 24,3% badanych.

Znacznie lepiej uczniowie poradzili sobie z pytaniem 4-tym, dotyczącym wieku honorowych dawców krwi. Prawie wszyscy (98 osób, czyli 95,7%) odpowiedzieli prawidłowo, zaznaczając wiek 18 lat. Niepokojący może być też fakt, iż tylko 54 osoby (tj. 52,4%) znają swoją grupę krwi.

Przeprowadzone badania dowiodły, iż uczniowie posiadają jedynie ogólnikową wiedzę z zakresu krwiodawstwa. Z tego też względu konieczne wydaje się zorganizowanie sesji popularnonaukowej na ten temat.

Ogłoszenie konkursu plastycznego

W dniu 19 października 2007 r. ogłoszono konkurs plastyczny, promujący akcję honorowego dawstwa krwi. Regulamin konkursu przewidywał oddawanie prac w formacie minimum A-3, wykonanych dowolną techniką.

Rozstrzygnięcie konkursu nastąpiło na sesji popularnonaukowej.

Sesja popularnonaukowa

Sesja popularnonaukowa „Krew ratuje życie” odbyła się w dniu 08.11.2007 r.

Jej program obejmował:

- przedstawienie przez uczniów referatów na temat krwi,
- prelekcję na temat krwiodawstwa, wygłoszoną przez Panią Marię Wiechę – dyrektorkę Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Raciborzu,
- pytania uczniów do prelegenta,
- rozstrzygnięcie konkursu plastycznego promującego akcję oddawania krwi.

Maria Wiecha – dyrektorkę Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Raciborzu.

Pani Maria Wiecha podczas sesji popularnonaukowej wspomniała m.in. o akcji ICE. Skrót I.C.E. pochodzi od angielskich słów „in case of emergency” znaczących dosłownie: „w nagłym wypadku”. Skrót ten informuje do kogo powinni zadzwonić ratownicy w razie nagłego wypadku. Stosowany przeważnie w dwóch formach:

- W książce adresowej telefonu komórkowego – pod nazwą „ICE” wpisuje się numer telefonu wybranej osoby. Jeśli takich osób jest kilka, to wpisuje się je pod hasłami „ICE1”, „ICE2” itd.
- Na karcie „ICE” wielkości wizytówki lub książeczki - wówczas w odpowiednich rubrykach wpisuje się imię, nazwisko i numer kontaktowy najbliższych osób. Kartę powinno nosić się cały czas przy sobie, najlepiej w portfelu.

Noszenie przy sobie wypełnionej karty, książeczki lub telefonu z numerem I.C.E. znacznie ułatwia ratownikom, lekarzom i innym osobom zaangażowanym w akcję ratunkową kontakt z bliskimi poszkodowanego. Umożliwia to identyfikację rannej osoby oraz zdobycie kluczowych informacji dotyczących np.: grupy krwi, jej stanu zdrowia, przyjmowanych leków, odbywanej terapii, alergii itp. Osoby podane do kontaktu, powinny być w stanie odpowiedzieć na te podstawowe pytania.

In Case of Emergency
Karta ICE

W sytuacji zagrożenia (zadzwoń do) imię i nazwisko _____ numer kontaktowy _____

Bądź przygotowany

Więcej informacji na temat jak być przygotowanym i co robić w sytuacji zagrożenia, gdzie odbyć kurs pierwszej pomocy, lub zgłosić się do najbliższej Grupy Ratowniczej lub Grupy Pomocy Humanitarnej sprawdź na www.pck.org.pl

Polski Czerwony Krzyż

Praktyczne rady w sytuacji zagrożenia uł Polskiego Czerwonego Krzyża

Przygotowanie do klęski żywiołowej bądź katastrofy

1. Stwórz listę telefoniczną przyjaciół oraz rodziny. Trzymaj ją zawsze przy sobie. Wybierz jedną osobę mieszkającą w innej części kraju jako osobę kontaktową. W razie konieczności powiadom ją.
2. Przygotuj zestaw na wypadek klęski bądź katastrofy. Do zestawu włącz butelkową wodę, żywność wysokokaloryczną, radio na baterie oraz latarkę, zestaw zapasowych baterii, leki, kitowalnicę, apteczkę pierwszej pomocy, torbkę foliową z zapieczętowanymi dokumentami. Trzymaj to w łatwo dostępnym miejscu.
3. Oznacz w widocznym sposób centralne włączniki/wyłączniki prądu oraz zawory wody i gazu.
4. Idź na kurs pierwszej pomocy organizowany przez Polski Czerwony Krzyż.

W czasie klęski żywiołowej lub katastrofy

5. Słuchaj radia lokalnego. Wykonuj polecenia służb ratowniczych.
6. Sprawdź czy nie zagraża Ci niebezpieczeństwo takie jak dym, woda, zrzadające się budynki.
7. Pomóż ludziom potrzebującym znajdującym się niedaleko Ciebie.
8. Udziel pierwszej pomocy i wezwij fachową pomoc.
9. Przygotuj siebie, rodzinę, ludzi potrzebujących znajdujących się niedaleko Ciebie, zwiadcza domowe do ewakuacji. Jeżeli masz czas weź ze sobą zestaw na wypadek klęski i katastrofy.
10. Wykonaj telefon do osoby kontaktowej (punkt 1).

Polski Czerwony Krzyż - pierwsza pomoc - wskazówki

1. Zachowaj się jeżeli możesz spokojnie.
2. Zadbaj o swoje bezpieczeństwo.
3. Wykonaj pomoc pierwszą, jeżeli nie jest to konieczne - udziel pierwszej pomocy.
4. Udziel pierwszej pomocy:
  - odciąż głowę do tyłu
  - wyłóż rękę z ramienia odciążając i masaż serca, jeżeli to jest konieczne
  - odciąż ramię i kostki kolanową kończynę przytępij serce
5. zadzwonił pod numer 999 lub 112
6. jeżeli nie masz czasu na wykonanie pierwszej pomocy, staraj się pomóc osobom i nie mań zwrotny

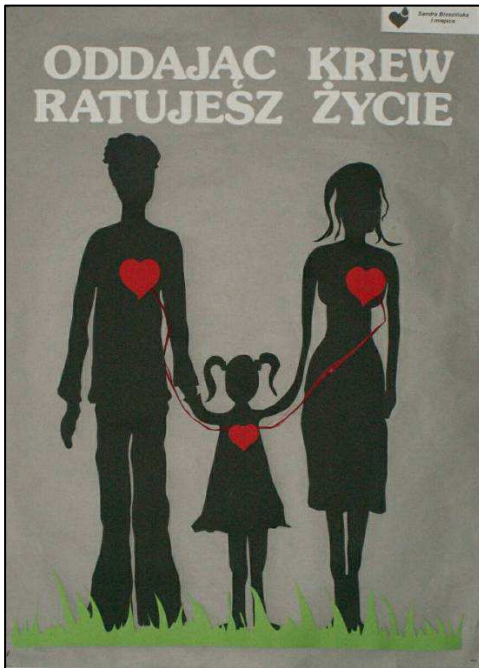
W celu przekazania swojego biletu skontaktuj się z nami pierwsza.pomoc@pck.org.pl

Kartę, książeczkę lub numer ICE w telefonie komórkowym powinien mieć każdy, tj.:

- Ty,
- Twoje dziecko,
- Twój rodzic i dziadkowie,
- Twój współpracownicy, podwładni i przełożeni.

Pamiętaj!!!
Noś informacje ICE zawsze przy sobie

Rozstrzygnięcie konkursu plastycznego

I miejsce Sandra Brzezińska

III miejsce Łukasz Piela

II miejsce Aneta Zwolińska

Laureaci ze swoimi pracami

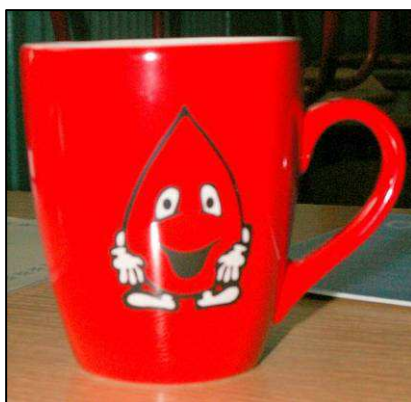
Inne prace konkursowe

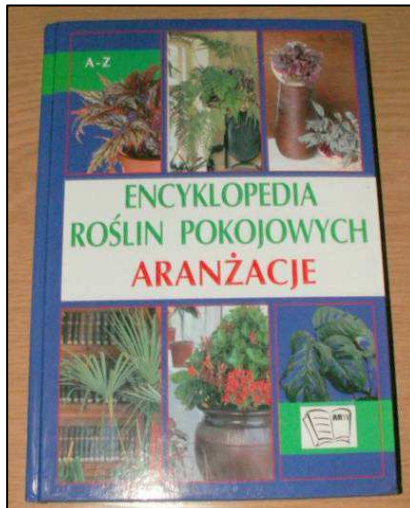
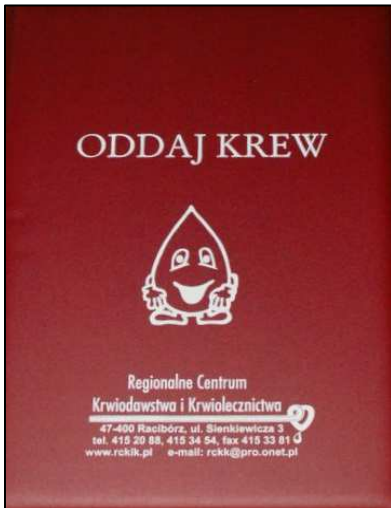
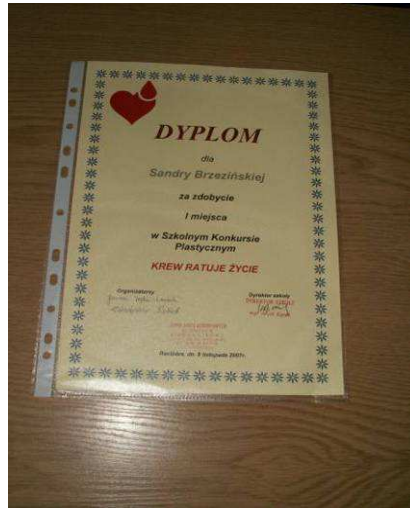

Nagrody w konkursie plastycznym

Ankieta ewaluacyjna

Podczas ankiety ewaluacyjnej zadano uczniom następujące pytania:

1. **Ile jednorazowo można oddać krwi?**
  - 300 ml
  - 350 ml
  - 400 ml
  - 450 ml
2. **Jak często kobieta może oddawać krew?**
  - co miesiąc
  - co 2 miesiące
  - co 3 miesiące
  - co 4 miesiące
3. **Jak często mężczyzna może oddawać krew?**
  - co miesiąc
  - co 2 miesiące
  - co 3 miesiące
  - co 4 miesiące
4. **Uniwersalnym dawcą nazywana jest osoba, która ma grupę krwi:**
  - 0
  - A
  - B
  - AB
5. **Uniwersalnym biorcą nazywana jest osoba, która ma grupę krwi:**
  - 0
  - A
  - B
  - AB

Wyniki ankiety ewaluacyjnej

Ankiety ewaluacyjną przeprowadzono 9.11.2007 r. wśród 104 uczniów Zespołu Szkół Budowlanych w Raciborzu. Badaniem objęto tych samych uczniów (klas trzecich i czwartych), którzy 19.10.2007 r. wypełniali ankietę wstępną. Wyniki uzyskane w związku z przeprowadzeniem ankiety ewaluacyjnej dowiodły, iż sesja popularnonaukowa „Krew ratuje życie”, która odbyła się 8.11.2007 r., przyczyniła się do poszerzenia wiedzy uczniów na temat krwiodawstwa. Tym razem bowiem, na pytanie ile jednorazowo można oddać krwi, prawidłową odpowiedź (450 ml) podało 97 osób (93,3%), czyli o 41 (38,9%) więcej aniżeli poprzednio. Lepsze wyniki uzyskano też w przypadku odpowiedzi na pytanie, jak często kobieta może oddawać krew. Podczas ankiety wstępnej prawidłową odpowiedź (tj. co 3 miesiące) podały 32 osoby (31%), natomiast podczas ankiety ewaluacyjnej – 50 osób (48,5%), co stanowi poprawę wyniku o 17,4%.

Znacznie lepiej uczniowie odpowiadali na pytanie, jak często mężczyźni mogą oddawać krew. Podczas ankiety wstępnej prawidłową odpowiedź (tj. co 2 miesiące) podało bowiem 25 osób (24,3%), natomiast podczas ankiety ewaluacyjnej – 70 osób (67,3%), co stanowi poprawę wyniku o 43,3%.

Słabszy wynik dotyczący odpowiedzi na pytanie o częstotliwość oddawania krwi przez kobiety można tłumaczyć tym, iż zdecydowaną większość uczniów „budowlanki” stanowią mężczyźni, którzy z pewnością większą uwagę poświęcili tym informacjom, które ich dotyczą.

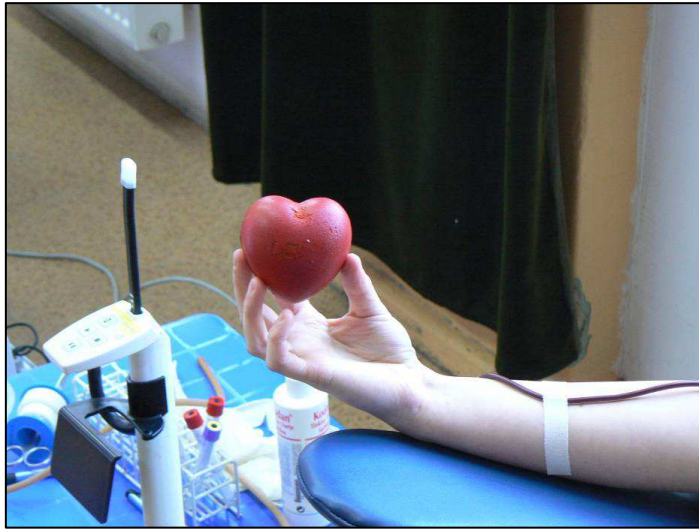
Pozostałe wyniki ankiet, tj. te, które dotyczą odpowiedzi na pytanie 4-te i 5-te są nieporównywalne, gdyż zadawane uczniom w ankietach pytania były różne. W przypadku ankiety wstępnej były to pytania o wiek honorowego dawcy krwi oraz o znajomość własnej grupy krwi, natomiast w przypadku ankiety ewaluacyjnej – o grupę krwi uniwersalnego dawcy oraz uniwersalnego biorcy. Grupę krwi uniwersalnego dawcy (tj. 0) prawidłowo podało 87-miu uczniów (83,7%), natomiast grupę krwi uniwersalnego biorcy (AB) – 68 osób (65,4%).

Reasumując można stwierdzić, iż przeprowadzona sesja popularno-naukowa „Krew ratuje życie” przyniosła pozytywne efekty, aczkolwiek nie można być w pełni usatysfakcjonowanym z uzyskanych wyników. Z całą pewnością jednak podobne akcje są potrzebne, aby uzmysłowić młodzieży konieczność oddawania krwi i zapoznać ich z warunkami jej donacji.

Akcja poboru krwi

W wyniku przeprowadzonej akcji KREW RATUJE ŻYCIE w Zespole Szkół Budowlanych w Raciborzu zebrano od 52 dawców 22450 ml krwi.

Promocja w mediach

Akcja Krew Ratuje Życie była promowana w mediach, tj. w lokalnej rozgłośni radiowej Vanessa 100,3 FM oraz tygodniku Nowiny Raciborskie.

Upowszechnianie informacji o krwi

Nowiny RACIBORSKIE • wtorek, 11 grudnia 2007 r. OŚWIATA 31

Krew ratuje życie

Już po raz czwarty, w listopadzie, w Zespole Szkół Budowlanych w Raciborzu przeprowadzona została akcja honorowego oddawania krwi. Zorganizowali ją nauczyciele: Joanna Depta-Ladok i Władysław Kubiak – pomysłodawca i główny koordynator, oraz Irene Mroz ze stacji krwiodawstwa. Przed wstąpieniem akcja zorganizowana została, 8 listopada, konkurs na plakat promujący honorowe oddawanie krwi i prelekcja połączona z sesją popularno-naukową na temat „Krew ratuje życie”. Poprowadziła ją Maria Wiecha – dyrektor Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Raciborzu. Poinformowała uczniów o tym, kto może oddać krew, ile krwi można oddać jednorazowo, jakie warunki zdrowotne i wiekowe trzeba spełnić, aby zostać honorowym dawcą krwi, jakie gratyfikacje otrzymuje dawca po oddaniu krwi oraz jakie są metody oddawania krwi. W wykładzie uczestniczyło 200 osób.

Po prelekcji można było zapisywać się na listę deklarujących chęć oddania krwi, którym, 22 listopada, w odpowiednio przygotowanych pomieszczeniach, w których „zainstalowała się” ekipa medyczna z Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Raciborzu, pobrano krew. Każdy uczestnik przed oddaniem krwi musiał wypełnić ankietę i poddać się badaniom lekarskim, które przeprowadził lek. med. Krystyna Kosińska. Akcja zakończyła się pełnym sukcesem. Krew pobrano od 52 dawców. Łącznie oddano 22450 ml krwi. W akcji uczestniczyli uczniowie z klas liceum, technikum, III klas szkoły zawodowej i nauczyciele.

(oprac. JAGGA)

gionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Raciborzu. Poinformowała uczniów o tym, kto może oddać krew, ile krwi można oddać jednorazowo, jakie warunki zdrowotne i wiekowe trzeba spełnić, aby zostać honorowym dawcą krwi, jakie gratyfikacje otrzymuje dawca po oddaniu krwi oraz jakie są metody oddawania krwi. W wykładzie uczestniczyło 200 osób.

Po prelekcji można było zapisywać się na listę deklarujących chęć oddania krwi, którym, 22 listopada, w odpowiednio przygotowanych pomieszczeniach, w których „zainstalowała się” ekipa medyczna z Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Raciborzu, pobrano krew. Każdy uczestnik przed oddaniem krwi musiał wypełnić ankietę i poddać się badaniom lekarskim, które przeprowadził lek. med. Krystyna Kosińska. Akcja zakończyła się pełnym sukcesem. Krew pobrano od 52 dawców. Łącznie oddano 22450 ml krwi. W akcji uczestniczyli uczniowie z klas liceum, technikum, III klas szkoły zawodowej i nauczyciele.

(oprac. JAGGA)

Świąteczne stragany

W grudniu tradycyjnie w szkołach naszego regionu organizowane są liczne kiermasze świąteczne, na których można kupić ozdoby i kartki świąteczne oryginalne i niepowtarzalne, bo wykonane przez samych uczniów.

Jedną z placówek, która z początkiem grudnia wy-

Świetlica bogatsza o szkolne przybory

opieka Dom Dziecka w Kędzierzynie-Koźlu, dlatego zebrane pieniądze przekażemy przede wszystkim tej placówce, ale będziemy również pamiętać o potrzebujących z naszej szkoły – mówi Iwona Kogut.

Kiermasz będzie funkcjonował do czasu, aż przygotowane zostaną...

Podsumowanie akcji

Akcja „Krew ratuje życie” została podsumowana 21 grudnia 2007 r. na apelu podczas spotkania wigilijnego. W obecności dyrekcji szkoły i społeczności uczniów, organizatorzy akcji wręczyli legitymacje Honorowego Dawcy Krwi.

Anna Rakoczy

Bezpieczeństwo moje i moich bliskich

Prezentowana praca dotyczy pokazu udzielania pierwszej pomocy na lekcjach wychowawczych w gimnazjum.

Jako wychowawczyni drugiej klasy gimnazjum oraz nauczyciel przysposobienia obronnego w szkole średniej postanowiłam wykorzystać zagadnienia z działu „Ratownictwo i pierwsza pomoc” na lekcjach wychowawczych w swojej klasie (według programu klasa ta nie ma przedmiotu przysposobienie obronne). Do przeprowadzenia zajęć zachęciłam uczniów drugiej klasy liceum ogólnokształcącego, którzy w ubiegłym roku zrealizowali zagadnienia dotyczące pierwszej pomocy. Przed planowanym cyklem lekcji licealistki uczestniczące w pokazie zostały przeze mnie odpowiednio przygotowane. Zadaniem ich było przypomnienie sobie podstawowych zasad udzielania pierwszej pomocy i zaplanowanie zajęć z gimnazjalistami.

Zajęcia przeprowadzone w klasie drugiej gimnazjum obejmowały cykl czterech lekcji. Dwie pierwsze poświęcone były omówieniu zasad udzielania pierwszej pomocy w wybranych sytuacjach urazowych oraz przedstawienie ich w formie ćwiczeń. Kolejne lekcje natomiast były okazją do sprawdzenia, w jakim stopniu gimnazjaliści opanowali wiedzę i potrafią zareagować w sytuacji zagrożenia życia. Zdecydowałam, że najlepszym sposobem na sprawdzenie będzie konkurs, na który składał się sprawdzian teoretyczny, w postaci pisemnego testu i sprawdzian praktyczny, w postaci udzielenia pomocy poszkodowanemu w zaprezentowanej scenie urazowej. Cykl zajęć poprzedzony był lekcją dotyczącą bezpieczeństwa na drodze, podczas której wykorzystałam prezentację multimedialną.

ZAŁOŻONE CELE

- promowanie zdrowego stylu życia,
- profilaktyka urazów,
- doskonalenie umiejętności udzielania pierwszej pomocy,
- wdrażanie do przestrzegania zasad bezpieczeństwa na drodze,
- doskonalenie praktycznych umiejętności samodzielnego myślenia i podejmowania decyzji w sytuacjach kryzysowych,
- kształtowanie wrażliwości na cierpienia ludzkie,
- wdrażanie do odpowiedzialności za siebie i innych podczas wykonywanych zadań.

PLAN PRACY

Przystępując do pracy, zaplanowałam w swoim planie wychowawczym następujące działania:

- wrzesień 2007 r. – wprowadzenie zagadnień: „Bezpieczeństwo moje i moich bliskich (pierwsza pomoc w nagłych wypadkach, bezpieczeństwo na drodze);
- listopad-grudzień 2007 r. – przygotowanie uczniów klas drugich liceum ogólnokształcącego do przeprowadzenia zajęć z uczniami klasy drugiej gimnazjum;
- styczeń-luty 2008 r. – przeprowadzenie zajęć i podsumowanie pracy.

SPRAWOZDANIE Z PRZEPROWADZONYCH ZAJĘĆ

Wstępną lekcją do całego cyklu zajęć była prezentacja multimedialna dotycząca zasad bezpieczeństwa na drodze. Podczas zajęć, uczniowie wskazywali na zagrożenia dla pieszych i zmotoryzowanych użytkowników dróg, szukali przyczyn tych zagrożeń i

zastanawiali się, czy można ich uniknąć. Lekcja cieszyła się dużym zainteresowaniem. Zapoznałam ich także z tematyką kolejnych spotkań i zapowiedziałam, że jest to przygotowanie do sprawdzianu w formie konkursu, w którym będą uczestniczyć. Zachęciłam ich także do poszukiwania informacji dotyczących zasad poruszania się po drogach oraz udzielania pierwszej pomocy.

Na drugiej lekcji uczennica Magdalena L. przedstawiła uczniom następujące zagadnienia:

1. Aspekt prawny udzielania pierwszej pomocy:

Art.162. Kodeksu karnego: §1.

„Kto człowiekowi znajdującemu się w położeniu groźącym bezpośrednim niebezpieczeństwem utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu nie udziela pomocy, mogąc jej udzielić bez narażenia siebie lub innej osoby na niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, podlega karze wolności do lat trzech.”

2. Organizacja pomocy na miejscu wypadku:

- ocena sytuacji (co się wydarzyło, jakie są zagrożenia, ilu jest poszkodowanych, w jakim są stanie),
- bezpieczeństwo własne, poszkodowanego i miejsca zdarzenia,
- wzywanie pomocy.

3. Informacje, które należy przekazać przy wzywaniu pomocy:

- miejsce zdarzenia,
- charakter zdarzenia,
- liczba i stan poszkodowanych,
- jakiej pomocy udzielono,
- swoje dane.

Ćwiczeniem podsumowującym zajęcia było opisanie przez uczniów dowolnego (fikcyjnego) zdarzenia, a następnie zapisanie treści wezwania pogotowia ratunkowego do opisanego wypadku. Wyznaczeni uczniowie odczytywali zapisane treści meldunku, a pozostali sprawdzali, czy zawarte były wszystkie punkty niezbędne do prawidłowego wezwania pomocy.

W lekcji wykorzystany został fragment filmu załączony do podręcznika „Przy-sposobienie Obronne” (WSiP 2007) dotyczący często popełnianych błędów przez świadków zdarzenia na miejscu wypadku drogowego.

Podczas trzeciego spotkania, uczennice Magda T., Natalia M., Katarzyna N. przeprowadziły pokaz dotyczący zasad udzielania pierwszej pomocy w sytuacji:

- omdlenia,
- utraty przytomności,
- wystąpienia silnych krwotoków i krwawień,
- zatrzymania czynności życiowych poszkodowanego.

Szczególną uwagę zwrócono na czynności wykonywane podczas:

- sprawdzania przytomności i stopnia świadomości,
- udrażniania dróg oddechowych,
- sprawdzania oddechu,
- układania w pozycji czterokończynowej,
- zapobiegania omdleniom i zasłabnięciom,
- wykonywania badania systemowego,
- układania poszkodowanego w pozycji bocznej ustalonej,

- resuscytacji krążeniowo-oddechowej,
- tamowania krwotoków.

Na kolejnej lekcji uczniowie mogli się wykazać wiedzą teoretyczną rozwiązując poniższy test dotyczący wybranych zagadnień udzielania pierwszej pomocy.

1. *Podkreśl właściwą odpowiedź:*

a) *Do bezpośredniego zagrożenia życia należy:*

- *oparzenie I stopnia*
- *zatrzymanie oddechu*
- *złamanie kości nadgarstka*

b) *Opatrunku uciskowego **nie zakładamy** na:*

- *kończynie dolnej*
- *kończynie górnej*
- *szyi*

c) *Aby wykonać masaż serca podstawę dłoni należy ułożyć*

- *w górnej części mostka*
- *w środkowej części mostka*
- *w dolnej części mostka*

d) *Częstotliwość ucisku podczas masażu serca to:*

- *100 uciśnień na minutę*
- *150 uciśnień na minutę*
- *80 uciśnień na minutę*

2. *Wyjaśnij, w jakim celu przeprowadza się badanie systemowe poszkodowanego.*

3. *Wymień, jakie informacje należy przekazać, gdy dzwoniemy po pomoc.*

4. *Wymień czynności, które należy wykonać sprawdzając u osoby poszkodowanej:*

a) *stan świadomości*

b) *oddychanie*

5. *Wskaż różnicę między opatrunkiem uciskowym a opaską uciskową oraz podaj przykłady ich stosowania.*

Na ostatnich zajęciach uczniowie, którzy najlepiej napisali test przedstawiali nabyte umiejętności praktyczne.

PODSUMOWANIE

Pokaz udzielania pierwszej pomocy w mojej klasie spotkał się z dużym zainteresowaniem. Z przeprowadzonych rozmów z uczniami wywnioskowałam, iż zrozumieli jak ważne jest to, aby każdy znał podstawy udzielania pierwszej pomocy i umiał się zachować w różnych przypadkach, które mogą nas czasem spotkać w życiu. Często zachodzi potrzeba udzielenia pomocy, zanim przybędzie fachowa pomoc. W najbliższym czasie, w drugim semestrze, planuję kolejny cykl zajęć (na lekcjach wychowawczych) poświęcony tematyce pierwszej pomocy. Będą one dotyczyły zagrożeń, z którymi młodzież może się spotkać podczas wypoczynku letniego, na wakacjach. W głównej mierze będą to złamania, pogryzienia, ukąszenia, użądlenia oraz pierwsza pomoc przy urazach ter-

micznych. Chcę przygotować moich podopiecznych do bezpiecznego wypoczynku i przestrzec ich przed podejmowaniem ryzykownych zachowań.

Regulamin klasowego konkursu „Pierwszej pomocy”

Cel konkursu:

- upowszechnianie zasad udzielania pierwszej pomocy oraz zachowania się w stanach zagrożenia życia i zdrowia,
- wdrażanie do bezpiecznych zachowań,
- rozwijanie twórczego myślenia uczniów i stosowania wiedzy w praktyce,
- stworzenie uczniom możliwości sprawdzenia poziomu wiedzy i umiejętności z zakresu udzielania pierwszej pomocy,
- kształtowanie postawy odpowiedzialności za zdrowie i bezpieczeństwo swoje oraz innych osób.

Organizator konkursu: wychowawca klasy (nauczyciel geografii i przysposobienia obronnego).

Metody:

- I etap – test pisemny z wybranych zagadnień udzielania pierwszej pomocy.
- II etap (przechodzi sześć osób, które najlepiej napisały test) – ćwiczenia praktyczne wykonywane są indywidualnie.

Czas: 2 godziny lekcyjne.

Miejsce – Gimnazjum Nr 37.

Literatura:

Encyklopedia zdrowia, PWN, Warszawa 1995.

B. Breitkopf, M. Marciniak, Z. Worwa, *Przysposobienie obronne*. WSiP, Warszawa 2007.

Wyposażenie: koc, apteczka zawierająca: bandaże, rękawiczki ochronne, gazę, kompresy gazowe, chustę trójkątną, koc termiczny, fantom.

Bezpieczeństwo: Za bezpieczeństwo uczestników konkursu odpowiedzialny jest nauczyciel – organizator.

Ocena wykonywanych ćwiczeń praktycznych: W ćwiczeniach praktycznych oceniana jest poprawność i dokładność wykonywanych zadań.

Nagrody: Trzy pierwsze osoby dostają nagrody rzeczowe, a trzy następne dyplomy.

Iwona Cyba, Agnieszka Imiołek, Krystyna Krawiec¹

Efekty działalności technicznej uczniów szkoły podstawowej i gimnazjum

Nie istnieje humanizm bez poważnego zrozumienia świata techniki od czasu, kiedy przestała ona być tylko niezobowiązującym narzędziem, by stać się krajobrazem. Nie ma humanizmu bez zrozumienia krajobrazu. (...) Trzeba więc, by pojawiła się systematyczna refleksja (...) na temat globalnego sensu współczesnego świata, na temat zbieżności, jakie się w nim przejawiają, między techniką, nauką, sztuką i etyką. (...) Nie zahamujemy świata techniki. Jeżeli nie chcemy zagubić się w jałowych żalach nad przeszłością, trzeba, żebyśmy umieli, w miarę jak rozwija się technika, ujawniać jej znaczenie humanistyczne².

W obecnym świecie technika jest pojmowana nie tylko tradycyjnie – jako działanie w sferze materialnej w celu wyposażenia ludzkości w odpowiednie środki ułatwiające życie, ale również jako aktywność intelektualna, wymagająca coraz większego zaangażowania wiedzy ogólnej i technicznej, wspomaganą wyobraźnią, intuicją i pomysłowością. Obserwujemy gwałtowne jakościowe zmiany poziomu techniki w poszczególnych rodzajach działalności człowieka. Ten postęp jest tak szybki, że nie jesteśmy w stanie dokładnie określić, jaki będzie stan techniki na przykład za 10 lat.

Biorąc pod uwagę czas potrzebny na naukę we wszystkich etapach kształcenia, zdajemy sobie sprawę, że dzisiejsi uczniowie będą w przyszłości pracować w warunkach znacząco różniących się od obecnych. Wymaga to już na poziomie szkoły podstawowej i gimnazjum odpowiedniego ich przygotowania, aby jako przyszli absolwenci umieli przystosować się do pracy w nowej rzeczywistości, oraz aby potrafili aktywnie współdziałać w tworzeniu techniki niezależnie od zdobytego zawodu. Chcemy kształcić i wychowywać człowieka otwartego na takie możliwości.

Podstawa programowa

Osiągnięcie elementarnego poziomu orientacji ogólnotechnicznej oraz przygotowanie do życia w cywilizacji technicznej – to podane przez *Podstawę programową kształcenia ogólnego* nadrzędne cele nauczania techniki w szkole podstawowej i gimnazjum.

Dla uczniów oznacza to, że powinni oni zdobyć umiejętność korzystania z posiadanej wiedzy przy rozwiązywaniu konkretnych zadań praktycznych. W konsekwencji ma to doprowadzić do tego, by wiedza techniczna zdobyta na tych etapach edukacyjnych umożliwiła uczniom w przyszłości samodzielne funkcjonowanie zawodowe, a także pozwoliła na czynną postawę wobec kultury technicznej.

Tak, więc wiadomości i umiejętności, czyli kompetencje z zakresu techniki, powinny mieć przede wszystkim znaczenie praktyczne.

---

¹ Uczestniczki studiów podyplomowych „Edukacja techniczna w zakresie techniki z wychowaniem komunikacyjnym”.

² Henri Van Lier, *Les humanites du XXeme si^ecle*. (w:) B. Suchodolski, I. Wojnar, *Humanizm i edukacja humanistyczna. Wybór tekstów*. WSiP, Warszawa, 1988.

Cele edukacyjne

Zajęcia z techniki powinny przynosić uczniowi co najmniej sześć korzyści, uszeregowanych – jako wiadomości lub umiejętności – takich jak:

- dostrzeganie potrzeb, problemów, obszarów, na które można lub należy wkroczyć z innowacją,
- rozpoznawanie istoty potrzeby, problemu,
- znajdowanie drogi dochodzenia do wniosku, co i jak należy wykonać, aby rozwiązać problem,
- projektowanie działań szczegółowych,
- osobiste wykonywanie warsztatowych czynności technicznych, prowadzących do rozwiązania problemu,
- umiejętne ocenianie wykonanej pracy.

Do celów edukacyjnych realizowanych w ramach wymienionych wyżej działań należą:

1. Zrozumienie podstawowych zagadnień z zakresu edukacji technicznej, w tym kreowania odpowiedzialnego przyszłego użytkownika techniki, znającego i posługującego się zarówno jego językiem jak i wytworami.
2. Nabycie umiejętności ogólnotechnicznych przydatnych w życiu, drogi samorealizacji jako wytwórcy i konsumenta techniki.
3. Kształtowanie świadomości na temat roli techniki w życiu każdego człowieka.
4. Kierowanie całościowym rozwojem uczniów.
5. Rozbudzanie wyobraźni, zainteresowań, wiedzy i umiejętności ogólnotechnicznych przydatnych w życiu.
6. Opanowanie podstawowych umiejętności związanych z kształtowaniem użytkownika i aktywizacji twórcy techniki.
7. Uczenie cierpliwości, wdrażanie do dużej dokładności wykonawczej, kształtowanie poczucia własnej wartości.
8. Propozycja pożytecznego spędzenia wolnego czasu dla zainteresowanych uczniów. Zajęcia mają również walor wychowawczy – spotkania z fascynującą historią i kulturą naszego regionu i kraju.
9. Rozwijanie pomysłowości technicznej uczniów oraz ich zainteresowań.

Procedury osiągnięcia celów

Na dobranie procedur osiągnięcia celów istotny wpływ ma infrastruktura szkoły czyli pomieszczenia, posiadane środki i narzędzia do prowadzenia zajęć z techniki.

Szkoły uwzględnione w opracowaniu nie posiadają typowych pracowni technicznych wraz z zapleczem. Procedury dobiera się tak aby zaistniały możliwości zrealizowania podstawy programowej. Uczniowie są wdrożeni do samodzielnego korzystania z zasobów informacyjnych oraz współpracy z innymi i rozwiązywania problemów.

Formy realizacji

Wymienione cele, zawarte w podstawie programowej, realizowane są w szkołach w ramach zajęć edukacyjnych z przedmiotu technika, jak również na zajęciach kół zainteresowań. Uczniowie uczestniczą ponadto w różnego rodzaju wycieczkach (wystawy, muzea, itp.) i spotkaniach z ciekawymi ludźmi, w czasie których w twórczy i „namacalny” sposób doświadczają świata i zdobyczy techniki.

W prezentacji multimedialnej, która stanowi integralną część niniejszej pracy, umieściliśmy dokumentację efektów działalności technicznej uczniów szkół: Szkoły Podstawowej Nr 95, Gimnazjum Nr 3 i Gimnazjum Nr 6 we Wrocławiu³. Stanowi ona jedynie niewielki fragment dokonań technicznych uczniów.

We wspomnianej prezentacji możemy podziwiać następujące wytwory:

1. Serwetki śniadaniowe.
2. Wyroby tkane, dziergane i szyte.
3. Wytwory z różnorodnych materiałów:
  - papieru,
  - metalu,
  - drewna,
  - kasztanów i żołądzi,
  - suszonych kwiatów i liści,
  - tworzyw sztucznych.
4. Origami.
5. Bombki choinkowe.
6. Dekoracje uroczystości szkolnych.

Prace wykonywane były na zajęciach edukacyjnych z przedmiotu technika, jak również na zajęciach kół zainteresowań.

Uczestnicy kół biorą aktywny udział we wszystkich akcjach prowadzonych na terenie szkoły (m.in. wykonanie kart okolicznościowych, zaproszeń, laurek, itp., wykonanie stroików choinkowych na kiermasz, przygotowanie dekoracji na szkolne uroczystości, tworzenie lalek do szkolnego teatryku, przygotowywanie pamiątek ukończenia szkoły).

Uczniowie uczestniczyli w wielu wycieczkach dydaktycznych, m. in.: do fabryki bombek w Miliczu, gdzie poznawali technologię wytwarzania ozdób choinkowych i samodzielnie mogli ozdobić bombki. Ponadto zwiedzali wystawę w Exploraparku, gdzie zetknęli się z zagadnieniami technicznymi i nie tylko.

Literatura

- B. Suchodolski, I. Wojnar, *Humanizm i edukacja humanistyczna. Wybór tekstów*. WSiP, Warszawa 1988.
- M. Chomczyńska-Miliszkievicz, D.Pankowska, *Polubić szkołę*. WSiP, Warszawa, 1995.
- W. Dobrołowicz, *Psychologia twórczości technicznej*. WNT, Warszawa, 1993.
- Z. Łomny, *Człowiek i edukacja wobec przemian globalnych*. Radom 1996.
- Podstawa programowa techniki w szkole podstawowej (klasy 4-6) i gimnazjum*.
- K.J. Szmidt, *Przewodnik metodyczny dla nauczycieli. Porządek i przygoda. Lekcje twórczości*. WSiP, Warszawa 1996.

---

³ Prezentacja dostępna na stronie www.sp.uni.wroc.pl.